

Muršec duša ter je natančno popisal njegovo povestnico, ki se hrani v deželnem arhivu (cf. Slovenci in l. 1848. Sp. J. Avih). Nekaj let je vredovaj slovenski del „Deželnega Zakonika“. — Pridno je pisaril pod pravim ali pa pod domačim imenom „Živkov“ v razne slovenske in nemške časnike na pr. v Slovenijo l. 1848: Kratka poverhna primera, kateri jezik je boljši in popolnejši, ali nemški, kakor pravi v naslovu, prostim ino ponemčanim Slovencom po mestih, tergih, gradih ino po nemških mejah (str. 108). — L. 1849: O družbi Sloveniji v Gradcu, o slovensčini v bogoslovju, o volitvi za državni zbor. Iz Štajerskiga: Pri nas se daní! — Imena po rodu in svakšini. Obletno obhajilo Slovenije v Gradcu. Vesele domorodne kresnice. O šolah latinskih in meščanskih itd. — L. 1850: O slovenskem uradovanju. — Iz Gradca: „Čutim i nadam se, da mila Slovenija in ljube Novice, Slovencev blagi zvezdi, zavoljo besed „občno zaželjene nove oblike“, ktere stare obične reči pomene i obljube, ne budete dolgo križem gledali, temoč se mahom spet posestrili. . . Slavni Kolar je bil oni prvi od božje previdnosti nam zbudjeni blagi mož, čega bistri duh je iz svoje svetle višine naše potreboče na tenko pregledal in — odrešne resnice učil. . . Kakor nam visokoučeni slavni oče Palacki v politiških, tako nam Majar v slovniških rečeh pravu put kaže. . . To preblagu knigu „Pravila“ bi naj vsaki vlastenec rad prebiral, i vsaki naš učitelj i dijak se nje na pamet učil (str. 13. 14) itd.“ —

Novicam je dopisoval od l. 1848 n. pr. o Cafu in njegovem Robinsonu, o slovenskem društvu v Gradcu, o slovenskem pravoslovju na vseučilišču, in zakaj ima ta nauk vedno manj slovenskih slušateljev (l. 1851—2); o ljudskih šolah, o ptujem jeziku in o prvi slavjanski besedi v Gradcu. Štajarska penina Kleinošekova. Darila poslom, kateri naj manje deset let zaporedoma služijo pri tistem gospodarju (l. 1853). V dokladi l. 1856: Neposredno speljevalo iz glagolov — pregled, koliko se iz enega glagola z raznimi končnicami da napraviti besed. Glasi o cesarskem ukazu, ki določuje učbeni jezik v različnih deželah našega cesarstva, kjer v XI. odstavku (l. 1859) razodeva Živkov svoje misli o tej zadevi, in odgovarja tistim, ki se po nemških časnikih ustavljajo cesarskemu ukazu zastran učnega slovenskega jezika po naših gimnazijah, terde, da ga ni treba, ali da ni moči za to! — Že l. 1850 je poprosil duhovnikov, naj nemškim krajevnim imenom pristavljajo tudi prave slovenske (cf. Einšpieler), in l. 1851, češ, c. kr. štajarska namestnija je razposlala dva dela lanjskega nemš. štaj. zakonika slavnim tehanrijam s prošnjo, da bi duhovniki blagovolili k nemškim pristaviti prave slovenske imena od kraja do kraja (str. 123); in l. 1863 svetuje, naj vse osobne in krajne imena duhovniki v matične knjige vselej pišejo prav slovenski s slovenskimi čerkami (str. 7) itd. — Slovenska Bčela l. 1853 ima nektere spiske njegove p. Nizozemski bedni (str. 88). Libanske cedre (str. 111). Rimski žerovi ali katakombe (str. 151). —

Književnost.

Popis praznovanja 40letnega vladanja Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. in blagoslovljenja nove Franc-Jožefove šole in nove šolske zastave. Šolski mladini v Črnomlji v spomin. To je napis knjižici, katero je založil krajni šolski svēt v Črnomlji. Spisala Anton Jeršinovec, c. kr. okrajni šolski nadzornik in Ivan Rupnik, učitelj.

Ta knjižica nam ne popisuje samo izredno lepe slavnosti otvorjenja Franc-Jožefove šole, ampak,

kar je zelo prilično, kaže nam tudi ogromni napredek v šolstvu v teku 18 let. S to knjižico je dokazano, koliko se doseže pri najskromnejših močeh, ako se dela po gaslu presvetlega vladarja: Z združenimi močmi! Čestitamo vsem tistim, kateri so pripomogli k tej prelepi slavnosti in k razvoju šolstva v črnomaljskem okraji!

L. Belar.

Offertoria pro festis majoribus anni. Izdalo Cecilijansko društvo v Gorici, tiskal R. Milic v Ljubljani. Veščak glasbe, stolni kapelnik g. Anton

Förster, kritikuje te skladbe zelo laskavo v ljubljanskem „Cerkvenem Glasbeniku“ št. 2., letnik 1890. tako-le:

„V krasni opravi leži pred nami partitura 9 ofertorijev, in sicer 11 za moški, 5 za mešani zbor, 5 pa za dva glasa z orglami. Trojica skladateljev, gg. D. Fajgelj (11 št.), I. Laharner in I. Kokošar je nam dobro znana iz prilog „Cerkv. Gl.“ Vse skladbe so v strogo cerkvenem duhu in v lahkem ali srednje težkem slogu zložene in se bodo zborom, ki imajo dober ukus, kmalu prikupile. Oblika je povsod gladka, skladbe so večinoma kratke, zato se jih bodo pevci z veseljem učili. Zaradi ravnotežnih kvint in oktav v dvoglasnih skladbah opozarjamo na to, da — ako jih že strpimo v altu — jih nikjer ne odobrujemo v sopranu in spremljajočem basu; saj tukaj ne podvajajo oktave nobenih motivov nalašč. Prazniki, katerim je ta lepa zbirka namenjena, so: Spočetje Marijino, Božič, sv. trije kralji, Ime Jezusovo, Svečnica, sv. Jožef, Velikonočna nedelja in ponedeljek, vnebohod Gospodov, Binkošti (nedelja), sv. rešnje Telo, sv. Peter in Pavel, sv. Jakop, vsi svetniki in rojstvo Marijino.“

L. Belar.

Letopis Narodne čitalnice v Ljubljani začetkom leta 1890. To najstarejše narodno društvo, iz katerega so se vsa druga društva porodila, se lahko imenuje mati narodne omike. Izka-

zani so 4 častni, 328 tukaj bivajočih in 13 tujih, to je skupaj 345 udov.

Dohodki znašajo	5179 gld. 54 kr.
stroški pa	5118 „ 67 „
ostanek	50 gld. 87 kr.

V obligacijah ima to društvo 1620 gld. premoženja.

Letno poročilo društva tiskarjev, kamnopicsev in kamnotiskarjev na Kranjskem od 1. prosinca do 31. grudna 1890. To društvo ima blagodejni zmoter. Ono podpira duševno in materijalno svoje ude. Minulo leto izposodilo se je 578 knjig. Stanje društvnikov je bilo naslednje: Novovzprejetih je bilo 11, koncem leta 1889. je bilo 69 udov, 27 učencev in 1 invalid. Premoženje tega društva znaša 10.783 gld.

Letno poročilo društva Marijine bratovščine v Ljubljani za leto 1889. To prepotrebno društvo, katero pripomore, da se udje pokojniki brezplačno in dostojno pokopujejo, ima v Ljubljani veliko upliva. Udov broji 2520. Popis in stanje društvenega premoženja od 31. grudna 1889. l. je v primeri s potrebščinami ugodno. Po tem izkazu ima 24.018 gld. 30 kr. premoženja. Ker to društvo tudi živeče uboge ude podpira in ker so v Ljubljani pogrebni stroški za manj premožnega neznosni, bilo bi pač umestno, da se udje pri tem društvu množijo. Kolikor več udov, toliko več podpore ubožnim.

L. B.

Vprašanja in odgovori.

Tretje vprašanje. Katere šolske knjige mora na štirirazrednici vsak učitelj rabiti v svojem razredu za posamezne učne predmete? (G. J. S v št. J.)

Odgovor. Odgovarjaje na to vprašanje imamo pred očmi štirirazrednice na Kranjskem, ker se učni érteži različnih slovenskih pokrajin med seboj ne ujemajo in ker nam je vprašanje došlo s Kranjskega. Odgovoriti bi morali na to vprašanje obsirno in omejnati tudi pomožnih knjig za učitelja. Ali ker tudi na Kranjskem razmere niso povsod jednake in sploh še ni rešeno šolsko-knjžno vprašanje — s tem vprašanjem se bavi po sklepu vis. deželnega zbora kranjskega iz zadnjega zasedanja tudi deželni odbor, hočemo Vam za sedaj navesti le šolske knjige za glavne predmete, ki se največ rabijo na kranjskih štirirazrednicah, kjer se nemški pouk prične v tretjem razredu.

1. Verouk. Po državnem šolskem zakonu (§ 5.) določuje razdelitev učne tvarine na posamezne

razrede cerkveno oblastvo. Knjige pa se smejo rabiti le tiste, katere je odobrilo naučno ministerstvo in za vsako škofijo tudi dotično škofijstvo. Za srednjo in deloma tudi za višjo stopinjo je sedaj na Kranjskem v rabi „Mali katekizem“ iz zaloge Blaznikove, kateri pa po novih določilih ni od vis. ministerstva potrjen. Želeti je, da kmalu dobi to potrjenje, ker je knjiga uvedena skoraj brez izjeme na vseh kranjskih ljudskih šolah in se s tem odobrenjem obvarujejo roditelji stroškov za nakup nove knjige. Kakor se čuje, predložila se je že knjiga v odobrenje. Upajmo, da se stvar dobro izteče. Za začetnike je spisal nunski katehet škofješki, č. g. S. Zupan poseben katekizem, kateri pa še nima nobenega potrjenja. Ker knjiga zadostuje jezikoslovnim in pedagoškim načelom, bilo bi želeti, da se tudi ta odobri in uvede.

2. Učni jezik (slovenski). I. razred: Razinger-Žumrov abecednik ali Praprotnikov abecednik, stenske table k Razinger-Žumrovemu abecedniku,